Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Warszawa, 12 maja 2025 r.
znak sprawy: DŻW.zch.058.10.2025
telefon: 22 623 18 73
e-mail: Hubert.Hamulecki@minrol.gov.pl

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: Oświadczenia złożonego przez senatora Aleksandra Szweda na 32. posiedzeniu Senatu w dniu 9 kwietnia 2025 r.

Szanowna Pani Marszałek,

odpowiadając na przesłane przy piśmie z dnia 11 kwietnia 2025 r. BPS/043-32-787/25 oświadczenie złożone przez senatora Aleksandra Szweda na 32. posiedzeniu Senatu w dniu 9 kwietnia 2025 r. przekazuję następujące wyjaśnienia:

Ad. 1 Czy rząd rozważa czasowy zakaz importu bydła z Niemiec, co postuluje wiele środowisk rolniczych i weterynaryjnych?

Ognisko pryszczycy (FMD) w Niemczech potwierdzone 10 stycznia 2025 r. (piątek po południu) dotyczyło utrzymywanych hobbystycznie wołów domowych. W gospodarstwie, w którym stwierdzono chorobę łącznie przebywało 14 zwierząt. Było ono zlokalizowane w gminie Hoppegarten, w powiecie Maerkisch-Oderland. Obszar ten to tereny miejskie, gdzie nie ma dużej koncentracji gospodarstw utrzymujący zwierzęta hodowlane, więc ryzyko przeniesienia się choroby do dużych hodowli zwierząt było ograniczone.

Ponadto, niezwłocznie po notyfikacji ogniska FMD przez niemieckie służby weterynaryjne, Komisja Europejska uruchomiła procedury przewidziane w prawodawstwie UE i obowiązujące wprost wszystkie państwa członkowskie. Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2025/87 dotycząca niektórych tymczasowych środków nadzwyczajnych w odniesieniu do pryszczycy w Niemczech (1) została

przyjęta już 13 stycznia 2025 r. (poniedziałek) i tego samego dnia notyfikowana adresatowi, czyli Niemcom i z tym dniem stała się wobec tego państwa skuteczna.

Ponadto, oprócz standardowego sposobu postępowania przy zwalczaniu chorób zwierząt polegającego na niezwłocznym wyznaczeniu obszarów zapowietrzonego i zagrożonego wokół ogniska pryszczycy, gdzie obowiązują restrykcje, właściwe władze kraju związkowego Brandenburgia 11 stycznia 2025 r. wprowadziły **całkowity zakaz przemieszczania zwierząt z/przez całe terytorium administracyjne**, który obowiązywał przez kolejnych 8 dni.

Równocześnie w Polsce wprowadzono szereg działań prewencyjnych. Główny Lekarz Weterynarii zwołał na dzień 11 stycznia 2025 r. sztab kryzysowy z udziałem wojewódzkich lekarzy weterynarii województw graniczących z Niemcami (woj. dolnośląskie, lubuskie i zachodniopomorskie), a następnie 11 i 12 stycznia br. na wniosek wojewódzkich lekarzy weterynarii odbyły się posiedzenia wojewódzkich zespołów zarządzania kryzysowego przy wojewodzie w woj. dolnośląskim, lubuskim i zachodniopomorskim.

Wprowadzone zostały rygorystyczne kontrole wszystkich przesyłek zwierząt wrażliwych na chorobę transportowanych przez granicę polsko - niemiecką. Wprowadzono także obowiązkową dezynfekcję środków transportu na zachodniej granicy Polski oraz zapewniono operacyjny zapas środków odkażających.

O realizowanych działaniach na bieżąco informowano Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które uznało podjęte przez Głównego Lekarza Weterynarii decyzje za wystarczające w tamtym okresie czasu.

Sytuacja epidemiologiczna w Niemczech (brak kolejnych ognisk pryszczycy) oraz w Polsce, która pozostaje państwem wolnym od tej choroby, świadczy o tym, że podjęte w tym przypadku działania były adekwatne do zaistniałej sytuacji.

Ad 2. Ile transportów zwierząt gospodarskich z Niemiec wjechało do Polski od początku 2025 r.?

Poniższa tabela zawiera informacje o liczbie przesyłek i zwierząt poszczególnych gatunków, które zostały przywiezione z Niemiec do Polski od początku roku 2025.

Państwo	Cel certyfikacji	Gatunek	liczba	liczba zwierząt

pochodzenia			**świadectw**	
Niemcy	Dalsze utrzymywanie	kura	409	12 734 706
Niemcy	Dalsze utrzymywanie	indyk	307	4 262 270
Niemcy	Dalsze utrzymywanie	świnia	39	20 186
Niemcy	Dalsze utrzymywanie	gęś	1	1 200
Niemcy	Dalsze utrzymywanie	bydło	1	158
Niemcy	Inne	kura	30	306 813
Niemcy	Inne	kaczka	28	148 238
Niemcy	Inne	świnia	8	1 330
Niemcy	Ubój	świnia	583	88 682
Niemcy	Ubój	kura	395	3 367 177
Niemcy	Ubój	indyk	167	141 576
Niemcy	Ubój	kaczka	10	3 400
Niemcy	Ubój	koń	9	93
Niemcy	Ubój	koń	3	39
Niemcy	Zakład odizolowany	kura	1	5 200

Ad. 3 Czy na granicy prowadzone są jakiekolwiek kontrole weterynaryjne dotyczące chorób zakaźnych zwierząt?

W przypadku handlu wewnątrzunijnego (przemieszczanie zwierząt między krajami UE) warunki tego handlu zostały zharmonizowane między państwami członkowskimi. Wszystkie żywe zwierzęta muszą podróżować ze świadectwem zdrowia

zatwierdzonym przez urzędowego lekarza weterynarii określającym, że zwierzęta spełniają podstawowe wymagania dotyczące zdrowia zwierząt określone w odpowiednich rozporządzeniach.

Dalsze losowe kontrole zwierząt mogą być również przeprowadzane w miejscu docelowym.

Oprócz ogólnych wymogów, w przypadku poważnego wybuchu choroby w krajach UE mogą zostać wprowadzone szczególne wymogi dotyczące handlu niektórymi żywymi zwierzętami mające na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się choroby.

Z taką sytuacją mamy aktualnie do czynienia w odniesieniu do FMD. W związku z kolejnymi ogniskami tej choroby Komisja Europejska wydawała kolejne decyzje wykonawcze określające środki nadzwyczajne, w tym zakaz przemieszczania zwierząt wrażliwych, produktów pochodzących od tych zwierząt oraz materiału biologicznego, a także pasz i przedmiotów, które mogą przenosić wirusa.

Ponadto Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi czterokrotnie wydawał akty prawne zakazujące przemieszczania zwierząt wrażliwych na pryszczycę i określonych produktów, które mogą przenosić tę chorobę z obszarów, na które oddziaływały stwierdzone ogniska, które obowiązywały do czasu wydania przez KE ww. decyzji.

Chronologia publikacji poszczególnych rozporządzeń MRiRW oraz decyzji wykonawczych KE dostępna jest pod linkiem https://www.gov.pl/web/rolnictwo/pryszczyca.

Jednocześnie wszystkie pojazdy przywożące do Polski z kierunku zachodniego i południowego żywe zwierzęta parzystokopytne i ich materiał biologiczny, produkty pochodzenia zwierzęcego pozyskane z tych lub od tych zwierząt, produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego, a także obornik, słomę i siano, są kierowane do siedmiu wyznaczonych przejść na granicy z Czechami i Słowacją. Tam odbywa się dezynfekcja i kontrola takich pojazdów a pozostałe przejścia są monitorowane w celu oceny przestrzegania zakazu wjazdu.

Natomiast w przypadku wjazdu do Unii (wprowadzenie zwierząt do krajów UE z krajów spoza UE) wymagania dotyczące zdrowia zwierząt są określone w konkretnych rozporządzeniach. Zwierzętom muszą towarzyszyć świadectwa zdrowia podpisane przez urzędowego lekarza weterynarii właściwego organu kraju pochodzenia spoza UE, gwarantującego, że warunki wjazdu do UE zostały spełnione.

Po przybyciu na granicę UE zwierzęta i towarzyszące im certyfikaty muszą zostać zweryfikowane i sprawdzone przez granicznego lekarza weterynarii w wyznaczonym punkcie kontroli granicznej (BCP).

Ad 4. Czy istnieje plan reagowania w przypadku wykrycia pryszczycy na terytorium Polski?

W przypadku wykrycia ogniska pryszczycy na terytorium Polski podejmowane są działania mające na celu zwalczenie choroby. Zasady zwalczania chorób w Polsce są oparte zarówno o przepisy krajowe, jak i unijne. Do najważniejszych aktów prawnych regulujących zasady zwalczania chorób należą obecnie:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt") (2),
- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (3),
- ustawa o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (4).

Dodatkowo, zgodnie z przepisami ww. ustawy wszystkie organy Inspekcji Weterynaryjnej przygotowują i aktualizują plany gotowości zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt, które zawierają m.in. :

- wykaz aktów prawnych dotyczących zwalczania choroby zakaźnej zwierząt;
- opis choroby zakaźnej zwierząt;
- określenie sposobu i źródeł finansowania zwalczania choroby zakaźnej zwierząt;
- określenie struktury i organizacji zespołów kryzysowych powiatowego lekarza weterynarii, wojewódzkiego lekarza weterynarii i Głównego Lekarza Weterynarii;
- określenie zadań dotyczących zwalczania choroby zakaźnej zwierząt oraz organów, jednostek organizacyjnych i innych podmiotów odpowiedzialnych za realizację tych zadań.

Ponadto z uwagi na występowanie pryszczycy na terytorium UE polskie służby weterynaryjne dokonały przeglądu i uzupełnienia planów gotowości zwalczania chorób zwierząt funkcjonujących na szczeblach powiatowym, wojewódzkim i centralnym oraz dokonano inwentaryzacji magazynów epizootycznych będących w dyspozycji powiatowych i wojewódzkich lekarzy weterynarii.

Ad 5 Jakie środki zapobiegawcze zostały już wdrożone w związku z tą sytuacją?

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi funkcjonuje zespół zarządzania kryzysowego, który ma na celu koordynację działań prewencyjnych oraz monitorowanie sytuacji na granicach. Pomiędzy 28 marca a 9 maja 2025 roku obyło się 39 posiedzeń tego zespołu. Pracował on także w Święta Wielkanocne i w trakcie długiego weekendu majowego.

Temat pryszczycy był również wielokrotnie przedmiotem obrad na posiedzeniach Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, gdzie wypracowywane są rozwiązania międzyresortowe.

Najważniejszym działaniem zapobiegającym pryszczycy (FMD) jest aktualnie kontynuowanie wzmocnionych kontroli, w tym na południowej i zachodniej granicy państwa.

Wszystkie pojazdy przewożące do Polski żywe zwierzęta parzystokopytne i ich materiał biologiczny, produkty pochodzenia zwierzęcego pozyskane z tych lub od tych zwierząt, produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego, a także obornik, słomę i siano, są kierowane do siedmiu wyznaczonych przejść na granicy z Czechami i Słowacją o następującej lokalizacji:

- województwo podkarpackie – przejście graniczne Barwinek,
- województwo małopolskie – przejście graniczne Chyżne,
- województwo śląskie – przejście graniczne Cieszyn-Boguszowice, autostrada A1 – Gorzyczki (granica polsko-czeska) oraz przejście graniczne Zwardoń (granica polsko-słowacka),
- województwo opolskie – przejście graniczne Trzebina,
- województwo dolnośląskie – przejście graniczne Kudowa Słone.

W związku z kanalizacją ruchu drogowego wszystkie przejścia zostały oznakowanie specjalnymi drogowymi znakami informującymi o zakazie wjazdu i kierującymi

samochody na wyznaczone przejścia w celu poddania ich kontroli i dezynfekcji w dedykowanych do tego, odpowiednio wyposażonych, miejscach.

Działania w zakresie prewencji dotyczącej pryszczycy prowadzone przez polskie służby weterynaryjne, w tym kontrole na granicach wykonywane są we współpracy z innymi instytucjami (Policją, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego, Krajową Administracją Skarbową i Strażą Pożarną) i potrwają co najmniej do końca maja, w zależności od rozwoju sytuacji epidemiologicznej.

Są to szeroko zakrojone działania prewencyjne. W temat działań prewencyjnych zaangażowane są także inne resorty, w tym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Infrastruktury i Ministerstwo Obrony Narodowej.

Realizowane są także działania edukacyjne i informacyjne dedykowane branżom szczególnie zagrożonym (rolnicy, hodowcy, branża transportowa i handlowa, myśliwi).

Od stycznia 2025 r., tj. od momentu potwierdzenia ogniska pryszczycy w Niemczech, przeprowadzono w Polsce: 849 szkoleń dla lekarzy weterynarii, 7 321 szkoleń dla posiadaczy zwierząt wrażliwych, 1 083 szkolenia dla innych podmiotów (przewoźnicy, członkowie kół łowieckich, pracownicy urzędów gmin, ARiMR, ODR, Policja, ITD.).

Przedstawiciele Inspekcji Weterynaryjnej wzięli udział w 248 spotkaniach informacyjnych (konferencje, spotkania on-line, wywiady) w trakcie, których informowali o zasadach bioasekuracji i najważniejszych kwestiach związanych z pryszczycą. Dodatkowo Główny Lekarz Weterynarii współorganizował 3 duże szkolenia przeznaczone dla sektora produkcji mleka, mięsa czerwonego oraz wojska.

Zrealizowana została także dystrybucja materiałów informacyjnych przygotowanych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (352 tys. ulotek, 20 700 plakatów, 30 tys. Praktycznych poradników). Materiały trafiły do wszystkich województw, a w wersjach elektronicznych dostępne są poradniki i broszury pogłębiające tematy bioasekuracji oraz zasad postepowania na wypadek wystąpienia zagrożenia[1].

Przeprowadzono również kampanie edukacyjne dla hodowców, przemysłu spożywczego i konsumentów. W mediach społecznościowych realizowana jest

[1] Dostępne pod adresem: https://www.gov.pl/web/rolnictwo/pryszczyca

kampania „Pryszczyca – wspólne działanie, wspólne bezpieczeństwo” (treści wideo i grafiki edukacyjne w Meta Ads (Facebook & Instagram), reklamy graficzne na portalach informacyjnych i lifestyle’owych (Google Display Network) oraz kampanie wideo Google Ads (YouTube). W stacjach radiowych realizowana jest też kampania informacyjna na antenie 17 Regionalnych Rozgłośni Polskiego Radia w ramach audycji „Forum Rolnika”.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Jacek Czerniak
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

(1) decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2025/87 z dnia 13 stycznia 2025 r. dotycząca niektórych tymczasowych środków nadzwyczajnych w odniesieniu do pryszczycy w Niemczech (notyfikowana jako dokument nr C(2025) 206) (Dz. Urz. UE L, 14.01.2025);
(2) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. U. UE. L 2016.84.1);
(3) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/687 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (Dz. U. UE. L. 2020.174.64);
(4) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1075, z późn. zm).

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów